

Akademia Muzyczna w Krakowie

Wydział Wokalno-Aktorski

Łukasz Dulewicz

Głos kontratenorowy - barokowy czy uniwersalny.

Charakterystyka głosu w kontekście jego przydatności i roli w wokalistyce na przykładzie przekrojowej literatury wokalnej.

Praca doktorska

Promotor prof. dr hab. Agnieszka Monasterska

Kraków 2017

Streszczenie

Tytuł pracy: Głos kontratenorowy barokowy czy uniwersalny. Charakterystyka głosu w kontekście jego przydatności i roli w wokalistyce na przykładzie przekrojowej literatury wokalnej.

Słowa kluczowe: kontratenor, wokalistyka, interpretacja, kastraci.

Tematem mojej rozprawy doktorskiej jest głos kontratenorowy oraz jego rola i przydatność w wokalistyce, ze szczególnym uwzględnieniem jego cech oraz możliwości wykonawczo – interpretacyjnych na przykładzie przekrojowej literatury wokalnej. Materiałem badawczym jest płyta CD, na której zamieszczone są nagrania utworów z okresu baroku charakterystyczne dla głosu kontratenorowego, oraz pozycje nie kojarzące się jednoznacznie z tego rodzaju głosem, obejmujące zakres od średniowiecza, przez romantyzm po współczesność. Na ich podstawie przedstawiam własną koncepcję funkcji i przydatności szczególnego rodzaju głosu jakim jest kontratenor we współczesnej wokalistyce. Prezentowane utwory zgodnie z tematem są zróżnicowane pod wieloma względami: wymagań technicznych, stylistyki, jak również doboru odpowiedniego rodzaju ekspresji czy pierwiastka kolorystycznego. Przedstawiona w temacie teza wymaga, aby ująć głos kontratenorowy w sposób kompleksowy, ekstremalny i wieloaspektowy w zakresie różnorodnych środków wyrazowych i emocjonalnych.

W rozdziale pierwszym przybliżam genezę oraz rodzaje wysokich głosów męskich jako wprowadzenie do rozważań na temat cech głosu kontratenorowego, jego roli na przestrzeni lat oraz miejsca we współczesnym świecie muzycznym. W kolejnych rozdziałach ułożonych chronologicznie przedstawiam opis poszczególnych utworów wraz z sylwetkami ich twórców, wzbogaconą o koncepcję interpretacyjno – wykonawczą. Rozdział drugi został rozszerzony o informacje na temat życia kastratów i fascynujących realiów barokowego świata, który jest rodzajem hołdu złożonego największym ze śpiewaków operujących wysokim głosem.

W dodatkowej części pracy znajdują się informacje na temat roli kontratenora we współczesnej operze, skrócone notki biograficzne kastratów współpracujących z omawianymi w pracy kompozytorami G.F. Haendlem i A. Vivaldim oraz wywiady przeprowadzone z wybitnymi artystami pracującymi z zespołami muzyki dawnej na temat ich spostrzeżeń i doświadczeń z głosami kontratenorowymi.

Na podstawie przeprowadzonej analizy nagranych materiałów można stwierdzić, że kontratenor jest głosem uniwersalnym i pełnoprawnym, zdolnym wykonać większość zróżnicowanego repertuaru, a głównym ograniczeniem w tej materii pozostaje siła tradycji wykonawczej, która ewoluuje na przestrzeni ostatniego stulecia.

Summary

Title: Does countertenor voice is baroque or universal. Characteristics of voice in terms of its usefulness and role in the vocalism on cross-sectional vocal literature.

Key words: countertenor, vocalist, interpretation, castrati.

The topic of my doctoral thesis is the countertenor voice and its role and usefulness in vocalism, with particular emphasis on its features and capabilities executive – in particular in cross-sectional interpretation of vocal literature.

The research material is presented on a CD where you can find various recordings of works from the baroque period characteristic for countertenor voice, and pieces that are not immediately recognized as ones for countertenor, ranging from The Middle Ages through Romanticism to the present day. With those pieces I present my idea of functions and usefulness of this particular kind of voice in contemporary vocalism. The presented works are diverse in many ways and grouped by the technical requirements, style it was written in, use of sensitivity and as well tone. The main argument of my theses requires to look at a countertenor voice in a comprehensive manner, extreme and multi-faceted in terms of a variety of means of expression and emotions.

In the first chapter I draw the genesis and types of high male voices as an introduction to the discussion on the characteristics of the countertenor voice, its role over the years and place in the contemporary music. In the following chapters, arranged chronologically, I present the description of the individual pieces, along with profiles of their authors and I add the existing options of interpretation. The second chapter includes information about lifes of castrati and fascinating realities of the baroque era, which serves as a kind of homage to the greatest of singers performing in high-pitched voice.

The later part of my thesis I provide information on the role of countertenor in contemporary opera, shortened castrati bios that worked with composers mentioned by me: G. F. Handel and A. Vivaldi. This part also contains interviews with prominent artists working with early music ensembles and their experiences with the countertenor voice.

Based on analysis of recorded material it can be stated, that the countertenor is an universal and rightfully in its importance voice, able to perform most diversified

